

Titulació	Tipus	Curs
Criminologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Cristobal Rosselló

Correu electrònic: jordi.cristobal@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits vinculats a aquesta assignatura, tot i que serà de gran utilitat tenir habilitats informàtiques sobretot d'ofimàtica i estadística.

Objectius

Introducció

L'anàlisi geogràfica de la delinqüència utilitzant els Sistemes d'Informació Geogràfica (SIG) és un camp de llarg recorregut amb una llarga experiència sobretot en el món anglosaxó i que actualment s'està implantant amb força a l'Estat Espanyol. Des dels pioners en les aportacions sobre la importància de l'espai en la gestió del delicte i la delinqüència, encapçalada per les escoles francesa i britànica de cartografia criminològica i l'escola ecològica de Chicago, centrats en la descripció de les diferències espacials del delicte i la violència urbana, s'ha passat a un disseny de models i tècniques impensable a inicis del segle XX. En aquest context, els SIG s'han convertit en l'eina per excel·lència per a l'anàlisi i la modelització del delicte i la delinqüència; des de l'anàlisi espacial del lloc on resideixen els delinqüents, a donar visibilitat als llocs on es produeixen els delictes i on hi ha més delictes amb mètodes com els punts calents, l'anàlisi de la localització potencial o amb més probabilitat de delinquir, la distribució de la percepció de la inseguretat o dels recursos per a la prevenció. Interessa la capacitat de diagnosi que faciliten els SIG, no només per la planificació, sinó per saber les causes i el per què. En aquest sentit, la combinació de diferents variables espacials, socioeconòmiques i ambientals, aportaran arguments i serviran de suport a la presa de decisions en matèria de prevenció i actuació.

Objectius generals

Amb els SIG podem fer explícit el que és implícit, podem anar del com es distribueixen els delictes al per què es distribueixen d'aquesta manera.

Aquesta assignatura és una introducció a l'anàlisi espacial del crim. L'objectiu és dotar a l'estudiantat dels coneixements tant teòrics com pràctics per a saber utilitzar les eines bàsiques dels SIG. Per tant, es donaran les eines per saber quin tipus de problemes pot ajudar a resoldre un SIG.

No es pretén entrenar en un programari específic, sinó comprendre aspectes fonamentals relatius a la naturalesa de la informació geogràfica i a com tractar i analitzar les dades localitzades sobre el territori. En finalitzar aquesta assignatura cal saber aplicar els coneixements les aptituds assolides, a través de la consolidació dels aspectes tant teòrics com pràctics desenvolupats, a les necessitats d'aplicació plantejades

des d'altres assignatures. Això implica no només saber com utilitzar els SIG, sinó comprendre què es fa en utilitzar-los i per què s'utilitzen.

Objectius específics

Amb aquest objectiu es planteja una doble finalitat associada al contingut teòrico-pràctic de l'assignatura. Per un costat, el context conceptual que gira al voltant dels SIG, i, per l'altre, el conjunt d'habilitats que requereix l'ús dels SIG. A nivell general es pretén que se sàpiga i es comprengui què són els SIG, per què serveixen, com funcionen i quan han de ser utilitzats.

A nivell conceptual es formulen els següents objectius:

- Proporcionar els coneixements bàsics per a la comprensió i ús de la representació cartogràfica en els seus aspectes fonamentals en el context de la criminologia.
- Conèixer els antecedents de la representació espacial del delictes i delinqüència i alhora comprendre la naturalesa dels Sistemes d'Informació Geogràfica (definició i característiques).
- Conèixer i comprendre com s'incorpora, s'estructura i s'emmagatzema la informació geogràfica, així com les principals funcions de manipulació i anàlisi dels SIG portades a terme per a resoldre diferents interrogants.
- Conèixer i comprendre els dos models de dades utilitzats per representar la realitat (models de dades vectorial i ràster) i les fonts d'informació relacionades amb el delictes i la delinqüència.
- Saber aplicar i interpretar els resultats de l'aplicació de les eines d'anàlisi espacial així com valorar-ne la viabilitat de la seva difusió a efectes d'estigmatització. La publicació d'un mapa de punts calents n'és un bon exemple.

En el segon cas, l'adquisició d'habilitats per poder utilitzar un SIG, no pretén mostrar la tècnica per la tècnica, sinó conscienciar l'alumnat de què es pot fer, com fer-ho i en què aplicar-ho. Els objectius podem concretar-los de la següent forma:

- Entendre i saber aprofitar els sistemes d'informació com a instrument per a obtenir respostes a determinats tipus de preguntes.
- Saber quins tipus d'operacions són adequades en cada cas per a resoldre determinades necessitats.
- Adquirir experiència pràctica en la resolució de problemes característics de la disciplina geogràfica i territorial.

A partir dels objectius definits anteriorment es pretén que hi hagi una interacció continuada entre teoria i pràctica.

Competències

- Accedir i interpretar les fonts de dades sobre la criminalitat.
- Aplicar les tècniques quantitatives i qualitatives d'obtenció i anàlisi de dades en l'àmbit criminològic.
- Dissenyar una recerca criminològica identificant l'estratègia metodològica adequada als objectius plantejats.
- Exposar i argumentar amb claredat, davant un públic especialitzat i no especialitzat, l'anàlisi feta sobre un problema de conflicte o de criminalitat i les seves respostes.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar els mètodes de recerca en ciències socials per diagnosticar els problemes de criminalitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les dades de delinqüència i de control a través de les eines dels sistemes d'informació geogràfica (SIG)
2. Aplicar tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives en recerques d'àmbit criminològic.

3. Diagnosticar un procés delinqüencial a través del mètode científic.
4. Escollir la metodologia de recerca més adequada en treballs criminològics.
5. Interpretar de manera científica dades estadístiques d'àmbit criminològic.
6. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
7. Transmetre de manera argumentada els resultats d'una recerca criminològica.
8. Treballar de manera autònoma.
9. Treballar en equip i en xarxa.

Continguts

Bloc 1: Criminologia ambiental i els SIG

- Antecedents: l'escola de Chicago. Com la Geografia explica la distribució espacial del delictes
- Els SIG: què són? Quina és la seva història? Aportacions dels SIG en la distribució espacial del delictes
- La cartografia i els mapes del delictes i la delinqüència

Bloc 2: La informació geogràfica per a l'anàlisi espacial del delictes

- Els components temàtic, espacial i temporal de la informació geogràfica
- Consulta per localització i per condició. Primer nivell d'utilització dels SIG

Bloc 3: La georeferenciació del delictes

- Georeferenciació absoluta i relativa
- El valor de la informació georeferenciada. La localització espacial dels delictes i la relació amb altres variables espacials

Bloc 4: Models de dades

- Model ràster
- Model vectorial
- Fonts de dades per a la representació espacial del delictes
- Anàlisi del disseny i el contingut de servidors de mapes sobre delinqüència

Bloc 5: Anàlisi espacial

- Superposició de capes
- Buffer i mapes de distàncies
- Mapes de densitat: *hotspot*

Bloc 6: La importància del disseny del mapa com a eina de suport a la presa de decisions

- Simbolització cartogràfica
- Elements en el disseny d'un mapa

El cronograma, amb la seqüenciació del temari i les activitats avaluatives, es pujarà al campus virtual a l'inici de l'assignatura.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Classes magistrals amb suport TIC	19,5	0,78	1, 2, 7
Seminaris	19,5	0,78	1, 2, 3, 4, 5, 7
Tipus: Autònomes			
Realització de pràctiques utilitzant programari específic i bibliografia recomanada. Estudi Personal	106	4,24	1, 2, 3, 5, 6, 9

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les següents activitats:

Activitats dirigides. Aquestes activitats es realitzen a l'aula i consisteixen en:

- Classes magistrals impartides pel professorat de l'assignatura en les quals s'exposaran els continguts teòrics de l'assignatura.
- Seminaris: una vegada coneguts els conceptes teòrics de l'assignatura es procedeix a aplicar els coneixements apresos mitjançant una pràctica guiada d'un cas real. L'alumne/a disposarà del tutorial de l'activitat.

Activitats autònomes. Aquestes activitats complementen les anteriors i es fan amb l'objectiu de què l'alumnat treballi de manera individual o en grup els continguts de l'assignatura. Aquestes activitats consisteixen en:

- Seqüència de pràctiques individuals i/o en petit grup. Aquestes pràctiques tenen l'objectiu de què l'alumne/a apliqui autònomament els coneixements apresos en el seminari en un nou cas pràctic similar.
- Lectura d'un article o capítol de llibre. Una o dues preguntes de l'examen anirà a avaluar la lectura i comprensió d'aquest article.

Per a la realització de l'assignatura es compta amb un programari específic de SIG: ArcGis (comercial), MiraMon (lliure per estudiants) o Qgis (lliure).

En aquesta assignatura és imprescindible portar a classe un llapis de memòria amb, com a mínim, 2 GB de capacitat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	30%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8
Exercicis pràctics	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9
Treball individual d'anàlisi de dades a l'aula	30%	0	0	1, 2, 5, 6, 8

Ítems de l'avaluació

- 2 Exàmens amb una part teòrica i una pràctica (30%).
- Treball individual d'anàlisi de dades a l'aula (30%).

- Exercicis pràctics (40%).

Requisits per a ser avaluats

- Tres pràctiques obligatòries. L'entrega de la pràctica no pot superar la data fixada pel professor/a. L'estudiantat no es podrà presentar a examen si no ha entregat les pràctiques demanades fins aquell moment.
- Dos exàmens (un al mig del semestre i l'altre al final).
- L'avaluació de l'aprenentatge es basa en els resultats de les pràctiques realitzats de forma autònoma. Aquestes pràctiques han de ser lliurades, almenys el 80% d'elles, en el termini estipulat pel professor. L'estudiant no es podrà presentar a l'examen si no ha presentat les pràctiques demanades fins aquell moment i la nota final serà d'un No Avaluable. Es realitzarà un seguiment de l'assistència de l'alumnat tant a les classes teòriques com a les pràctiques. L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats realitzades no arriba a aquest llindar, el professor/a de l'assignatura pot considerar l'estudiant com a no avaluable. D'altra banda, els estudiants que hagin superat l'assignatura rebran una bonificació del 5% en la nota final si han complert amb el requisit mínim d'assistència.

Requisits per aprovar l'assignatura

Els exàmens teòrics-pràctics constaran d'una nota per la part teòrica i una per la part pràctica i s'avaluen per separat. Les mitjanes entre les dues proves teòriques o pràctiques de l'examen es fa a partir de la nota de 4 i només se superaran els exàmens si la mitjana de les qualificacions és d'un mínim de 5. Tanmateix, la part teòrica i pràctica de l'assignatura s'ha d'aprovar per separat amb una nota mitjana d'un mínim de 5 per tal de què facin mitjana. Com a exemple, si un alumne treu un 6 i un 4 de la part teòrica en els dos exàmens i un 5 i un 4 de la part pràctica, l'estudiant no haurà assolit els conceptes mínims necessaris de l'assignatura ja que la mitjana entre les dues parts és de 5 i 4.5, havent-se d'aprovar les dues parts amb una nota mínima de 5. En aquest cas podrà optar a la recuperació d'una o de les dues parts.

En cas de no superar l'assignatura la nota d'expedient serà la resultant de l'avaluació.

Conducta fraudulenta

En cas que durant un examen es detecti la presència d'alumnat copiant, quedaran automàticament suspesos sense possibilitat d'accés a la recuperació. En cas de plagiat en la redacció de treballs, es valorarà cada cas i, en cas extrem es considerarà l'opció de suspensió directa sense opció a recuperació.

Puntualitat

Les classes comencen puntualment. No s'admet l'entrada a classe una vegada aquesta hagi començat ni la sortida abans de la seva finalització, salvant causes justificades.

Altres aspectes

- En el moment que s'ha presentat el 30% de les activitats avaluatives, s'entra en el procés d'avaluació.
- El grau obliga a l'assistència d'un mínim del 80% per superar l'assignatura, salvant absència justificada per malaltia o causa major.

Avaluació única

- Consistirà en 3 proves. Es obligatori aprovar les tres parts per separat. En cas de no superar l'examen es tindrà dret a recuperació.
- Primera prova (30%). Examen teòric que contindrà 50 preguntes tipus test de conceptes bàsics de l'assignatura i 2 preguntes a desenvolupar de la lectura obligatòria del curs Galdon, G., Pybus, M. (2011). Crisis económica y gestión de la inseguridad ciudadana: los mapas de delincuencia. Revista catalana de seguretat pública.
- Segona prova (30%). Exercici pràctic en el que l'alumnat haurà de resoldre: consultes d'informació, digitalitzar elements, georeferenciar, simbolitzar i analitzar espacialment.

- Tercera prova (40%). Elaboració d'un treball sobre un tema d'interès que contingui la metodologia i els resultats de: descarrega de dades, consultes, simbolització i composició de mapes.

Reavaluació

- En l'avaluació continuada, no hi ha segona convocatòria ni examen final. Es podrà recuperar els exàmens teòrics i pràctics. Les pràctiques suspeses només es recuperaran si la mitjana de totes elles no arriba al 5. Només es podrà recuperar si s'ha presentat l'activitat i aquesta recuperació no podrà superar una puntuació de 5.
- En l'avaluació única es podran recuperar l'examen teòric, el treball individual d'anàlisi de dades i el treball. Aquesta reavaluació no podrà superar el 5.

Bibliografia

Bibliografia obligatoria

Bottoms, A. (2012). Developing socio-spatial criminology. Dins M. Maguire, R. Morgan i R. Reiner, R. (eds.), *The Oxford Handbook of Criminology* (pp. 450-489). Oxford University Press.

Galdon, G. i Pybus, M. (2011). Crisis económica y gestión de la inseguridad ciudadana: los mapas de delincuencia. *Revista Catalana de Seguretat Pública*, 24, 79-105.

Olaya, V. (2020). Parte 2. Datos. A V. Olaya (ed.), *Sistemas de información Geográfica*. España. ISBN: 9781716777660

Altra bibliografia recomanada

SIG en general

Longley, P. A., Goodchild, M. F., Maguire, D. J., i Rhind, D. W. (2005). *Geographic information systems and science*. John Wiley & Sons.

Nunes, J. (2012). *Diccionari terminològic de sistemes d'Informació Geogràfica*. Institut Cartogràfic de Catalunya.

Olaya, V. (ed.), *Sistemas de información geográfica*. España. ISBN: 9781716777660

SIG en referència a l'anàlisi del delictes/Criminologia ambiental

Boba, R. (2001). *Introductory guide to crime analysis and mapping*. (Report 97-CK-WXK-004). Community Oriented Policing Services. <https://portal.cops.usdoj.gov/resourcecenter/ric/Publications/cops-w0273-pub.pdf>

Chainey, S., i Ratcliffe, J. (2013). *GIS and crime mapping*. John Wiley & Sons.

Harries, K. D. (1999). *Mapping crime: Principles and practice*. Diane Publishing Company.

San-Juan, C. i Vozmediano, L. (2021). *Guía de prevención del delito: Seguridad, diseño urbano, participación ciudadana y acción policial*. JM Bosch.

San-Juan, C. i Vozmediano, L. (2011). *Criminología ambiental: Ecología del delito y de la seguridad*. Editorial UOC.

Weisburd, D., Bruinsma, G. J., i Bernasco, W. (2009). Units of analysis in geographic criminology: Historical development, critical issues, and open questions. Dins D. Weisburd, G.J. Bruinsma i W. Bernasco (Eds.), *Putting crime in its place* (pp. 3-31). Springer.

Weisburd, D., Groff, E. R., i Yang, S. M. (2012). *The criminology of place: Street segments and our understanding of the crime problem*. Oxford University Press.

Programari

Per a la realització de l'assignatura es compta amb un programari específic de SIG: ArcGis (comercial), MiraMon (lliure per estudiants) o Qgis (lliure).

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	11	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	12	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	2	Català	segon quadrimestre	matí-mixt